

متن پرسش

باسمه تعالی. سلام علیکم. میخواستم بدانم مرتبه اسم غفور خدا بالاتر است یا اسم عفو؟ آیت الله شجاعی در جلد اول کتاب مقالات خود اینگونه می فرمایند: "تفاوت بین عفو و غفران در این است که عفو الهی یعنی نادیده گرفتن و به حساب نیاروردن لغزشها و خطاها و محو آثار آنها ولی غفران الهی عبارت است از افاضات و رحمتهایی که متوجه سالک می شود و نقایص وجودی وی را تکمیل می کند. به عبارت دیگر عفو نادیده گرفتن موانع سیر و حرکت است و غفران از میان برداشتن موانع و اعطای کمال به جای آنهاست. عفو ذنب و خطیئه نادیده گرفتن و محو آثار آنهاست ولی غفران ذنب و خطیئه مبدل ساختن آنها به طاعت و عبودیت و یا مبدل کردن نقیصه مزبور به حسن و کمالی است که منشا طاعت و عبودیت می شود." نتیجه آنکه طبق سخن ایشان اسم غفران برتر از اسم عفو است. آیت الله جوادی آملی در یکی از سخنرانی هایشان در شب قدر اینگونه می فرمایند: " همه ما نیازمندیم و اهل دعا لا یملک الا الدعای ولی به ما گفتند که در شب قدر و غیر قدر با خدا رازو نیاز کنید و به حضرتش بگویید با ما حبیبانه رفتار کن و نه غفارانه. تو می بخشی ولی بخشودنی به همراه محبت باشد. خدایا حبیبانه ببخش و نه غفارانه(ایشان اسم غفار خدا را در مقابل اسم قهار قرار می دهند)." سپس به دعای حضرت رسول در شب قدر اشاره می کنند: "ایشان اینگونه دعا می کردند: اللهم انک العفو تحب العفو فاعف عنی. خدایا با ما حبیبانه رفتار کن(یعنی با اسم عفو خودت با ما رفتار کن و نه با اسم غفارت) تا ما هم طعم محبت تو را بچشیم: الهی من ذالذی ذاق حلاوه من محبتک فرام منک بدلا. این غیر از این است که بگوییم: اللهم اغفر لی الذنوب الی تهتک العصم. باید بخواهیم که خدا با ما حبیبانه و طیبانه رفتار کن." موید این سخن آیت الله جوادی، سخنرانی دیگر ایشان در شب قدر است که در رابطه با عدم خجالت مومن در روز قیامت در برابر خدا می فرمایند: "خداوند ایتدا از اسم ستار خود استفاده می کند. سپس غفاریت، سپس عفو بودن، سپس صفاح بودن و در آخر از اسم مُنسی خود استفاده می کند و گناه را از یاد مُذنب می برد تا او در قیامت و بهشت خجالت نکشد." نتیجه آنکه آیت الله جوادی اسم عفو را برتر از اسم غفار می دانند؟ حال کدام یک درست است؟ آیا می توان بین سخن هر دو بزرگوار جمع کرد. با تشکر فراوان. التماس دعا

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: فکر می‌کنم این دو اسم یعنی اسم غفار و اسم عفو را که هر دو به نحوی به معنای بخشیدن و گذشتن است، نسبت به جایی که به کار رفته می‌توان فهمید کدام معنا مورد نظر

است و رسول خدا «صلوات الله عليه وآله» و ائمه «عليهم السلام» ابتدا نظر به معانی کلی آن اسماء داشته‌اند و سپس مطلوب خود را نسبت به اسم عفو و یا غفار حضرت حق مطرح می‌کردند. آن‌ها از خدا می‌خواستند نه تنها عقوبتم مکن بلکه آن گناه را از صحنه‌ی جانم طوری پاک کن که زمینه‌ی ریزش رحمت تو فراهم شود. دقت آیت الله شجاعی همچنان که خودتان ملاحظه کرده‌اید با مقایسه‌ی آیاتی است که این دو اسم در آن آیات مطرح است ولی رویهم‌رفته باید از سیاق آیات و یا ادعیه متوجه معنای اصلی آن اسماء شد که واژه‌ی غفار یا عفو را برای کدام مطلوب به‌کار برده‌اند. موفق باشید